

КУЛЬТУРА 10

Лекція #14:

**УКРАЇНСЬКА
ГРАФІКА
XX СТОЛІТТЯ**

ДВАДЦЯТІ РОКИ

- ❖ Творчість Ю. Нарбута та В. Кричевського з початком ХХ-го століття, дала поштовх (incentive) великому піднесенню української графіки у 1920-тих роках.
- ❖ Ряд українських мистців зацікавилися графікою, і включили графіку до своєї мистецької діяльності.

- ❖ Багато із них проявили велику мистецьку оригінальність у своєму мистецтві / графіці.

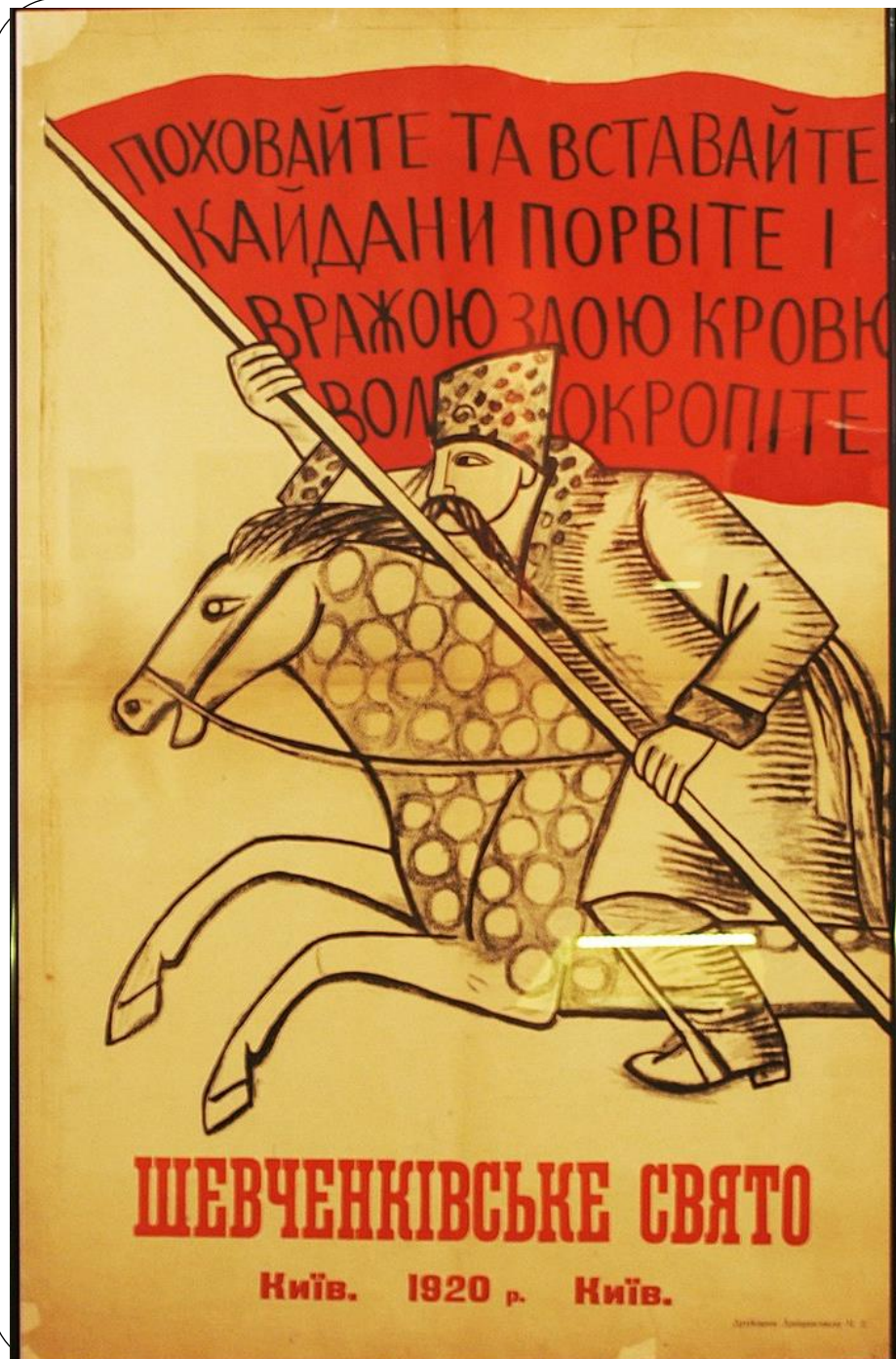

- Лесь Лозовський, графіка 1919 - 1922.

❖ В цей час, разом із розвитком інших жанрів та стилів мистецтва, розвинулися різні групи стилістики, і ми часто графіку класифікуємо за цими угрупованнями.

➤ Андрієнко-Нечитайло. «Композиція зі сходами», 1920.

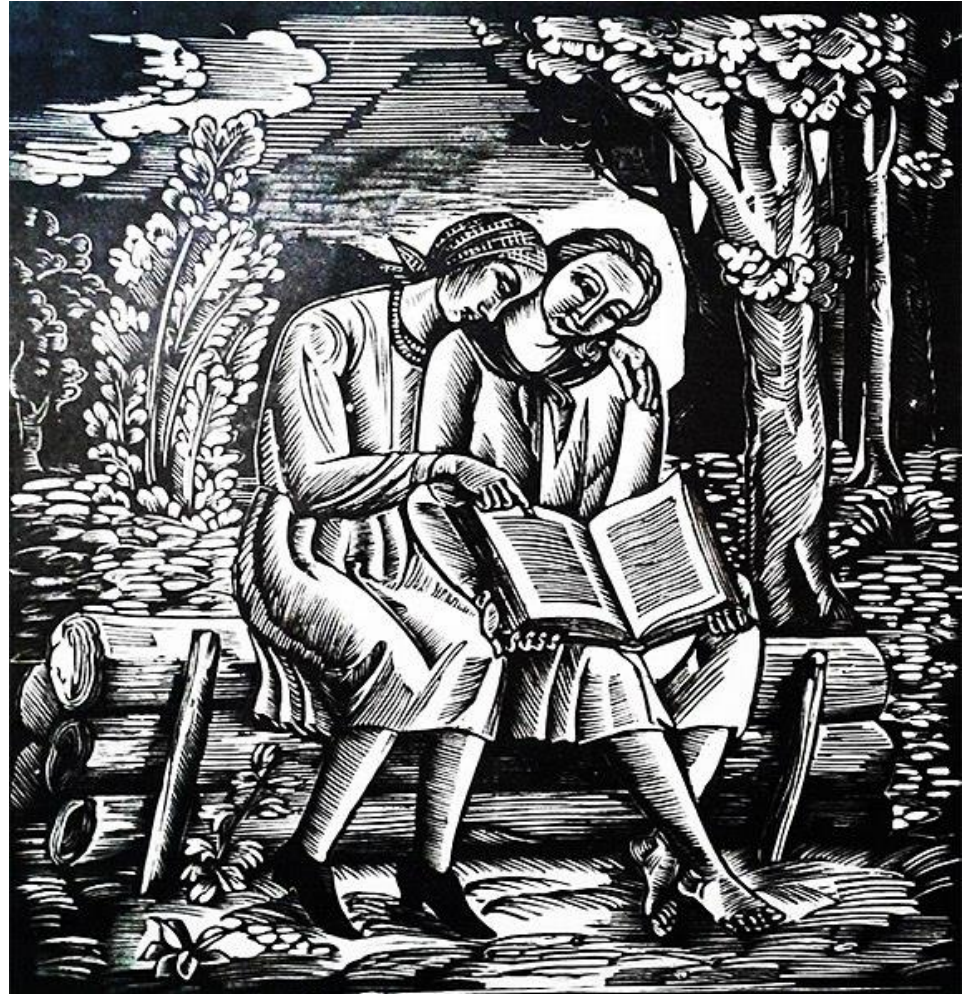
❖ Група графіків
близька до
Михайла Бойчука,
твори́ла в стилі
народних сілських
мистців.

➤ М.Бойчук, плакат
«Шевченківське
свято», 1920.

❖ До цієї групи належали мистці та графіки як наприклад:

- Софія Налепинська-Бойчук
- Іван Падалка
- Василь Седляр
- Олена Сахновська
- Лесь Лозовський
- та інші.

➤ *«Дівчина з книжкою»*,
Софія Налепинська-
Бойчук, 1929.

➤ Ілюстрації
до
Шевченка
«Кобзар»,

Василь Седляр, 1931.

Сахнівська 1928

- Олена Сахновська
«Повернення з фронту»,
1928.

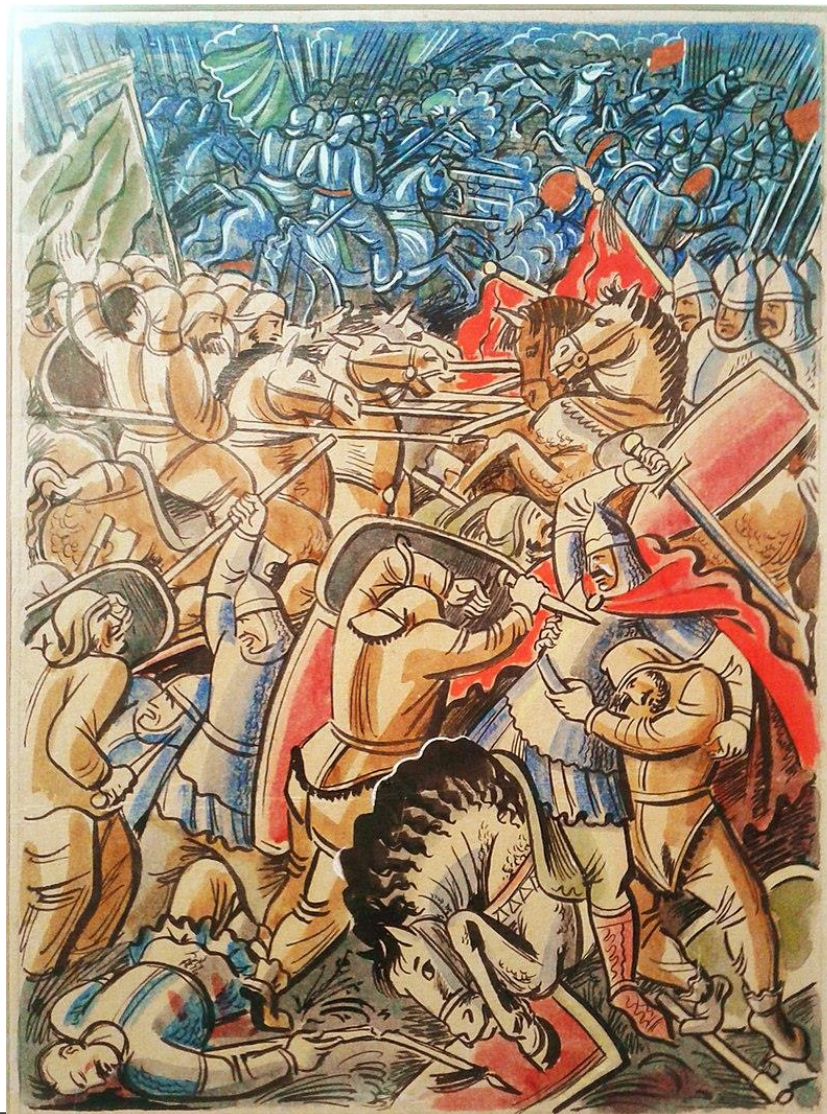
- Лесь Лозовський
ілюстрація до збірки
віршів Тичини 1920.

➤ Іван Падалка, плакат.

➤ І. Падалка, ескіз ілюстрації до «Слова о полку Ігоревім».

❖ Більшість цих мистців та графіків радянський уряд знищив у 1937-38 році.

➤ «Голод», Софія Налепинська-Бойчук, 1927.

❖ Інша група
взяла за основу
своєї графіки
візантійську
іконографію.

➤ Ярослав Музика «Корабель», 1964.

❖ До цієї групи належали мистці та графіки як наприклад:

- Михайло Осінчук
- Ярослав Музика
- Петро Холодний (старший)
- Василь Дядинюк
- та інші.

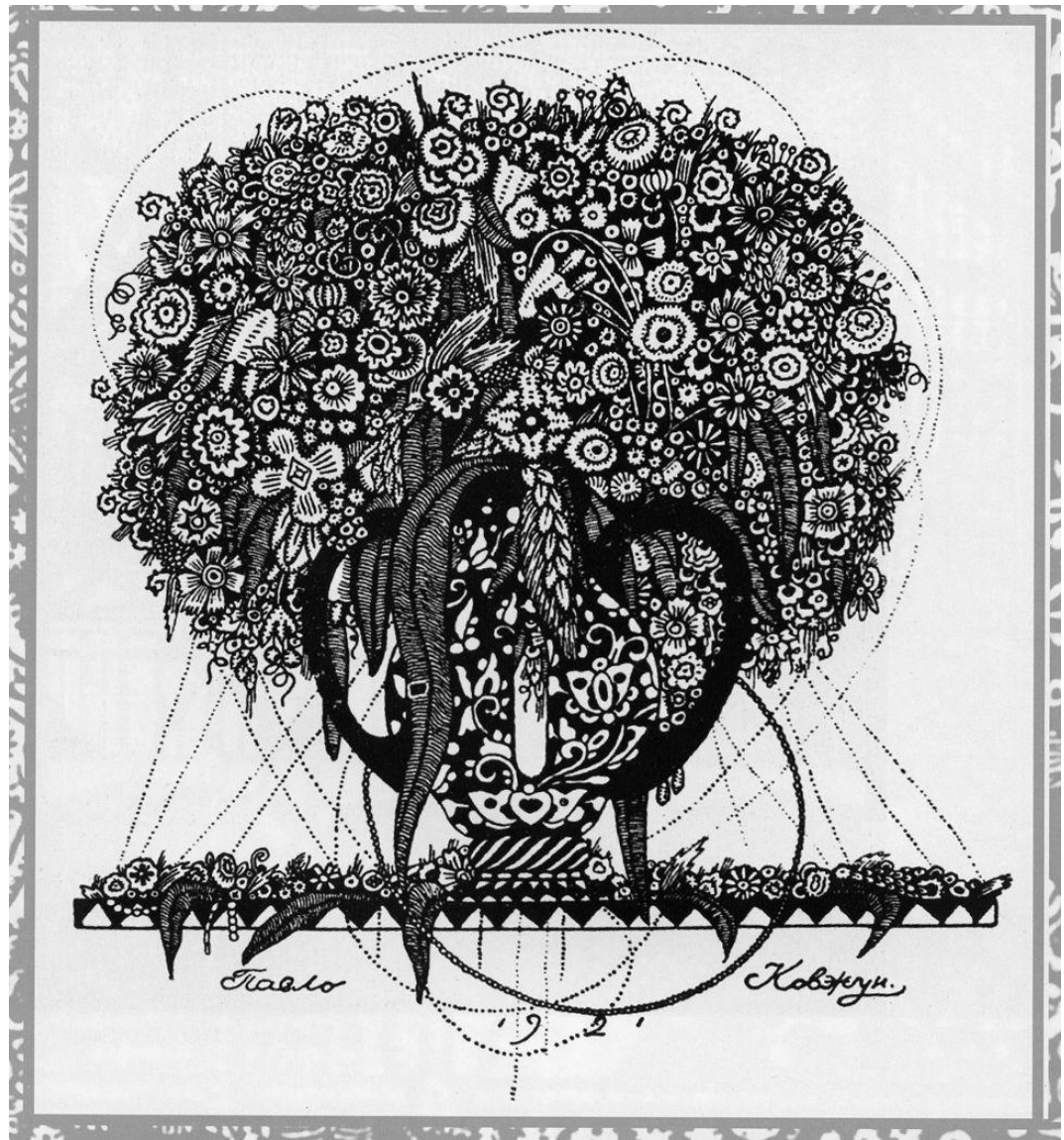
➤ Михайло Осінчук, «Діва Марія»

❖ Ці графіки переважно жили у Західній Україні, і не впали під жорстоке знищення радянського режиму у 30-тих роках.

➤ Михайло Осінчук, «Св. Юрій».

❖ Ще інший напрямок сформувався під впливом найновіших західньо-європейських течій – кубізму, футоризму, супрематизму, експресіонізму, тощо.

➤ Павло Ковжун
«Натюрморт», 1921.

❖ До цього гурту входили мистці та графіки як наприклад:

- Павло Ковжун
- Лев Гец
- Іван Іванець
- Василь Єрмилов
- та інші.

➤ Лев Гец, «Українка»

❖ Ці графіки старалися поєднати елементи традиційного українського мистецтва із модерними стилями.

➤ Василь Єрмилов, обкладинка журналу «Авангард» 1929.

❖ Багато із цих графіків досягнули високої мистецької майстерності у їх творах.

➤ Василь Єрмилов, ескіз оформлення цигаркової коробки, 1922.

- Плакати кіно фільмів вироблені в студію ВУФКУ, Харків Укр.Р.С.Р., у 1920-тих роках.

ЗАХІДНА УКРАЇНА 20-ТІ ТА 40-ВІ РР.

- ❖ Буйний розвиток мистецтва графіка не оминув Західну Україну, проте мистці та графіки там, не постраждали від жорстокостей 30-тих років в Радянській Україні.

- Олена Кульчицька "Укр. Січові Стрільці", 1915.

РЕНАР : ЖАН

БОРОТЬБА З ТРУПОМ

ПОВІСТЬ

❖ В Галичині, графічне мистецтво піднеслося до високого рівня, із різними унікальними стилями та жанрами.

➤ Роберт Лісовський, Обкладинка роману «Боротьба з трупом», Львів, 1927

❖ Хоч серед графіків Західньої України була велика різноманітність стилів, їх об'єднувало спільне намагання знайти українську форму модерного мистецького вислову.

➤ Едвард Козак, журнал «Комар», 1939.

❖ Ця ідентичність швидко розповсюдилася, і знайшла прихильників в Укр.Р.С.Р., як і в Східній та Західній Європі.

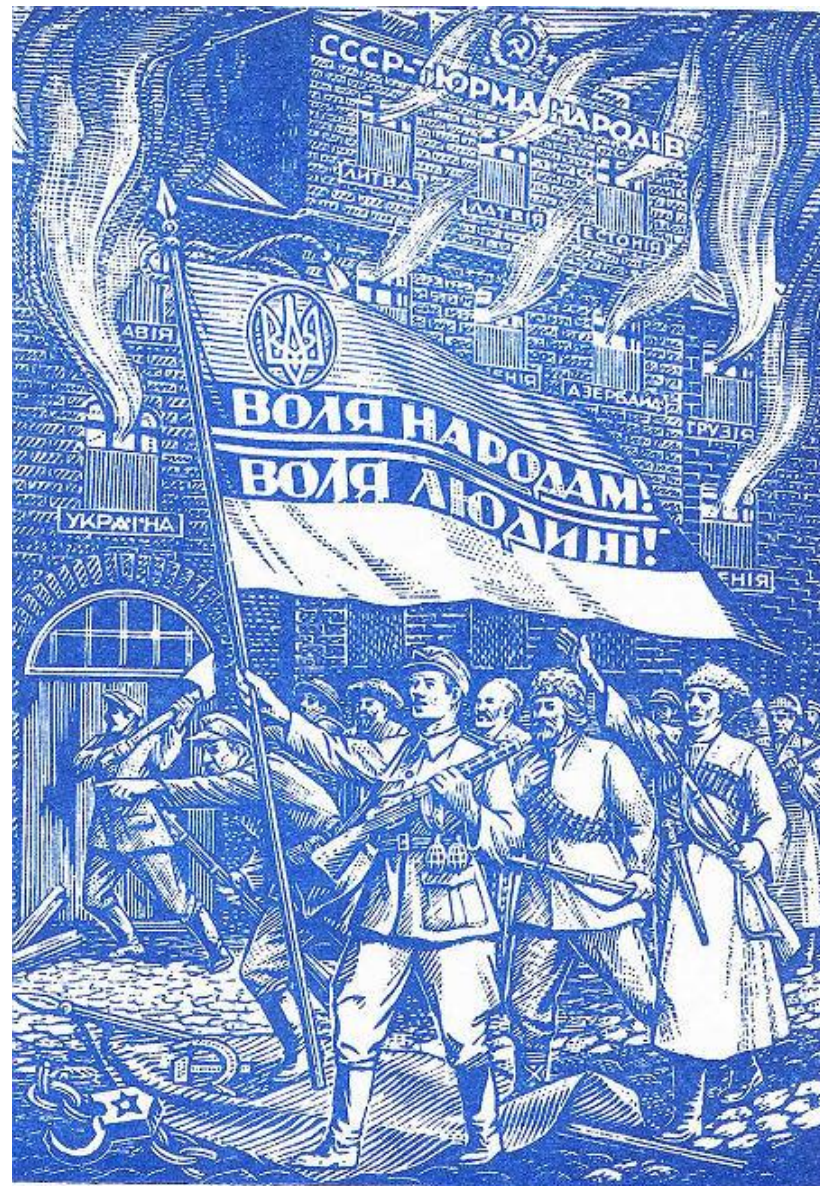
➤ Микола Бутович, ілюстрації до збірки «Корейські Казки», Париж, 1928-1930.

Перевізник спасє курєя від загибєлі.

❖ Провідними гарфіками Західньої України в між-воєнний час були:

- Роберт Лісовський
- Святослав Гординський
- Едвард Козак
- Микола Бутович
- Ярослава Музика
- Олена Кульчицька
- Петро Холодний (старший)
- Ніль Хасевич
- Павло Ковжун
- та багато інших

➤ Графіка Ніля Хасевича, мистця УПА у 1940-вих роках.

❖ Коли, з кінцем Другої Світової Війни, надходили вдруге «Червоні», багато із цих мистців виїхали в Європу, Канаду, Австралію, Аргентину, Венесуелю чи Америку.

❖ В країнах нового поселення, ці графіки продовжували працювати, та творити нові стилі графіки.

❖ Між найвизначнішими:

- Едвард Козак,
- Святослав Гординський,
- Михайло Осінчук,
- Микола Бутович.

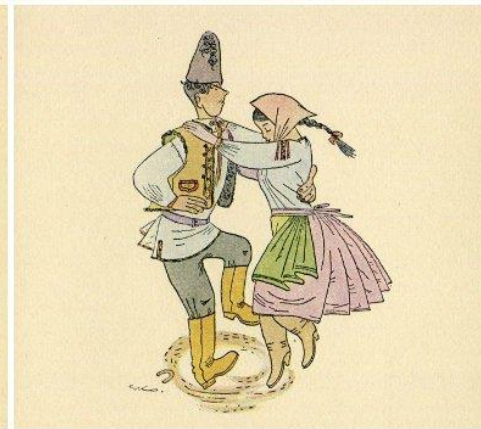
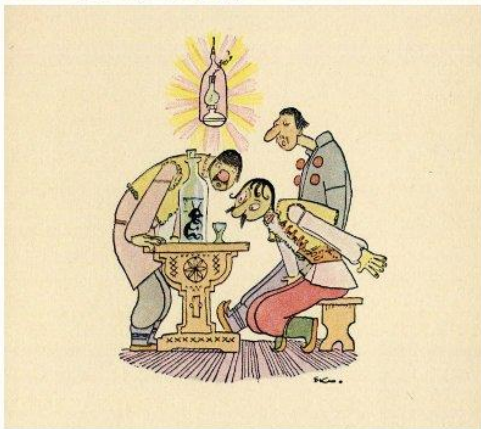
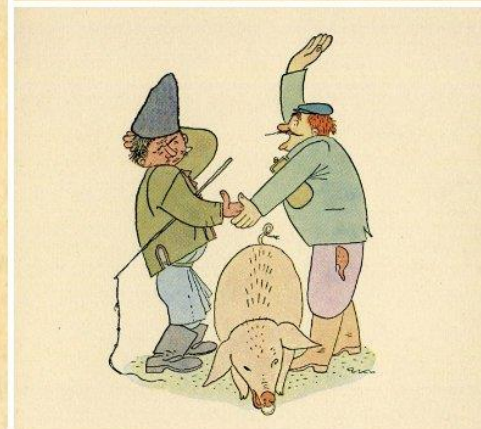
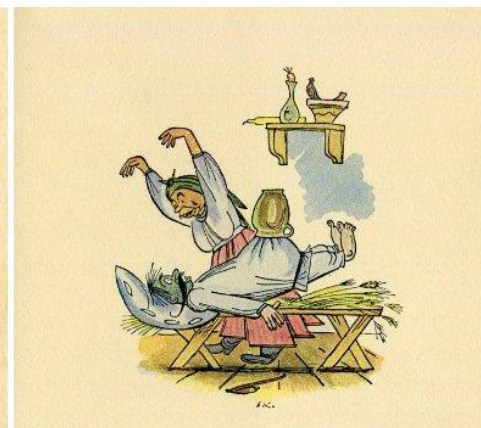
ЕДВАРД КОЗАК

1902-1992

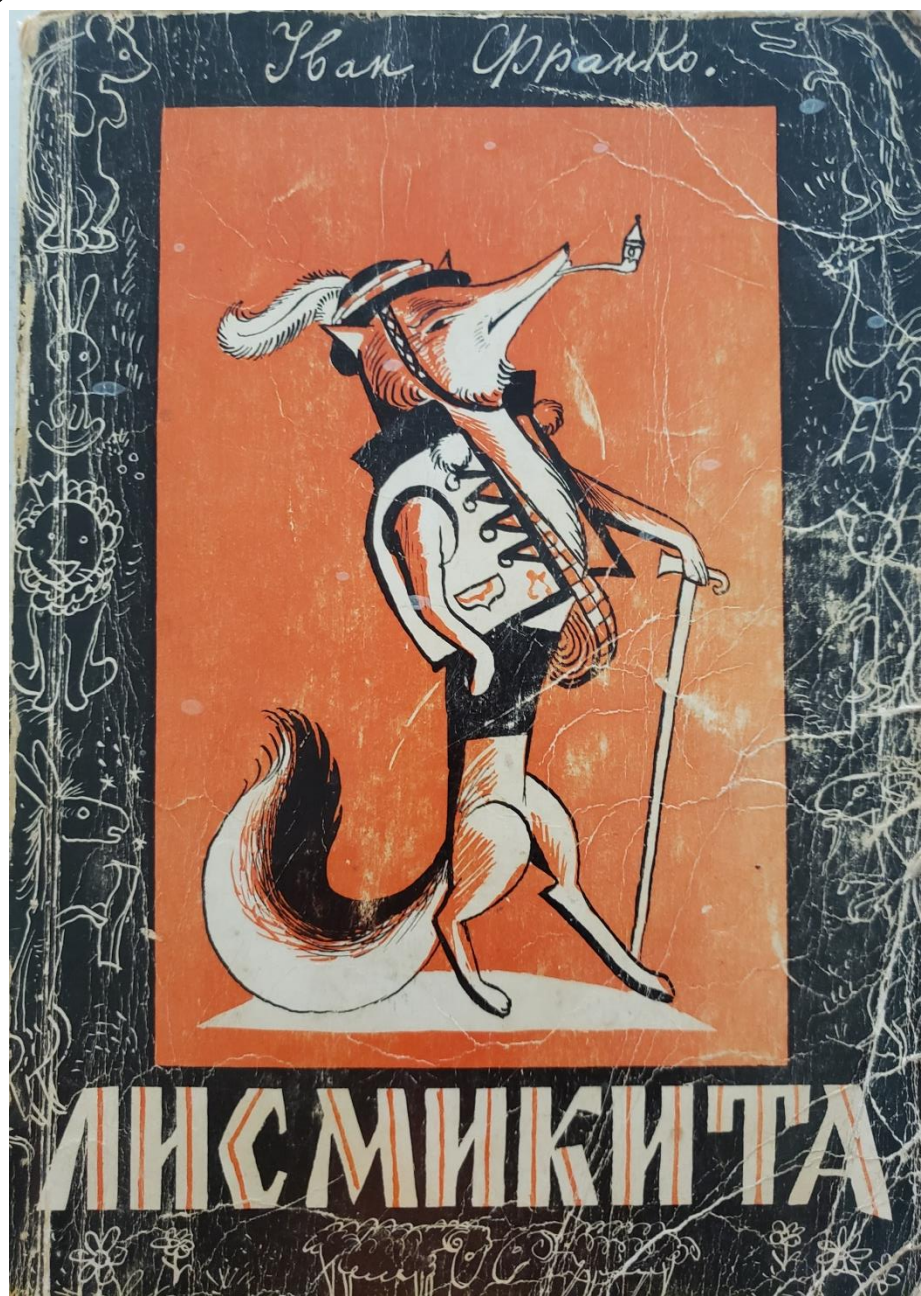
- ❖ Визначний художник, графік, гуморист та сатирист.
- ❖ Починаючи вже в таборах «ДП» в Німеччині (1945-1949), ілюстрував поштівки (post cards), букварі, журнали, дитячі книжки, тощо.

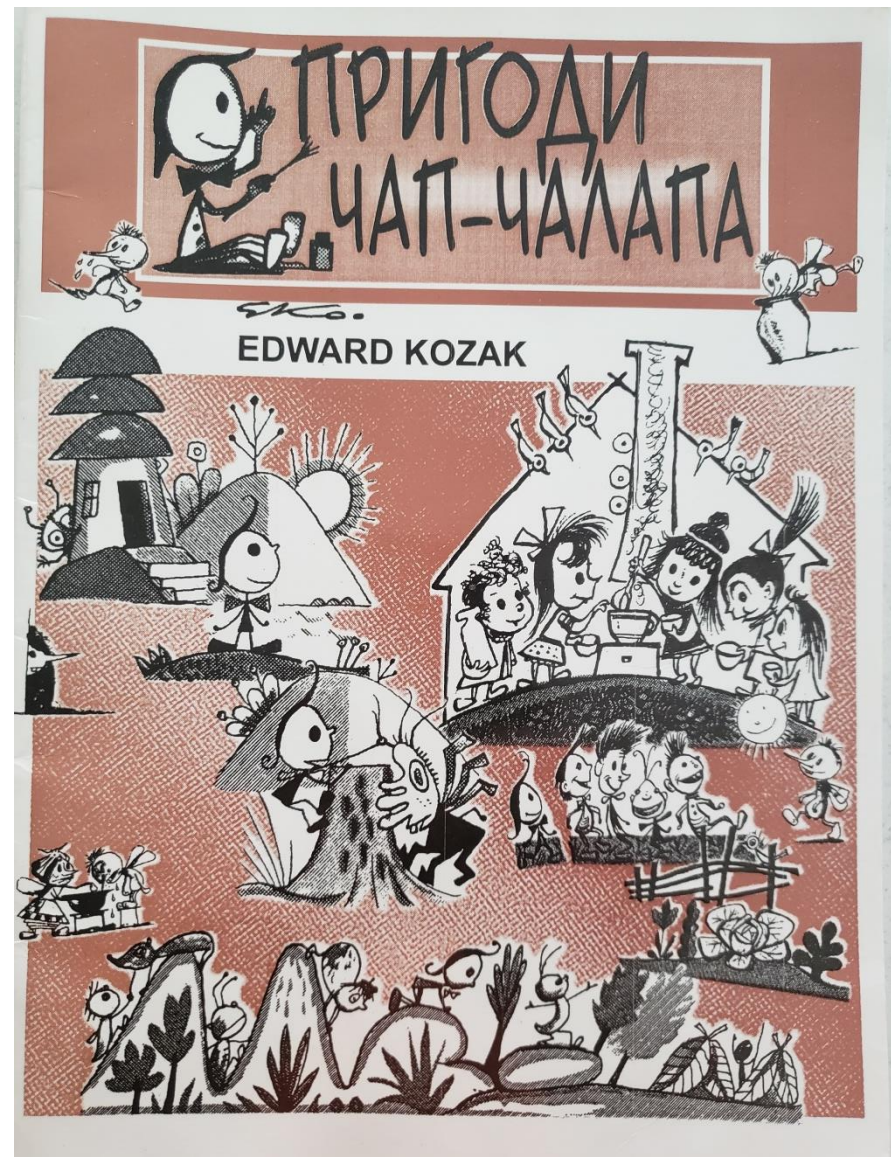
➤ Пластова
різдв'яна поштівка,
1948.

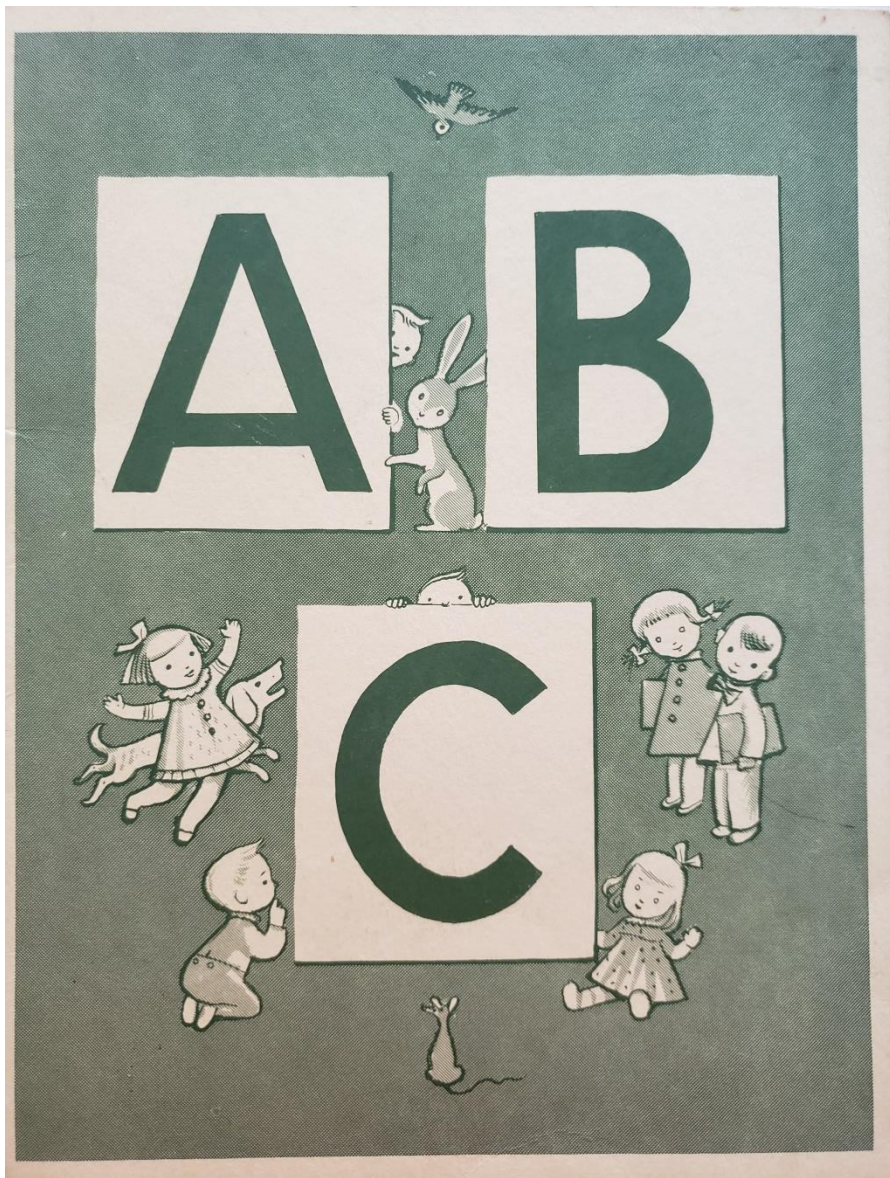
➤ Ілюстрації Едварда Козака, 1950-ті – 1960-ті роки.

➤ Ілюстрації книжок, Едвард Козак.

➤ Ілюстрації діточих книжок, Едвард Козак.

➤ Ілюстрації букварів, Едвард Козак, 50-ті – 60-ті роки.

➤ Поштівки і святочні карточки, Едвард Козак, 1965.

❖ Еко, особливо знаний за сатирично-гумористичний журнал «Лис Микита», який виходив періодично щомісяця з Детройту від 1950 майже до 1990 рр.

➤ Обкладинка журналу «Лис Микита», 1956.

Радянська Україна 30-ті до 60-ті рр.

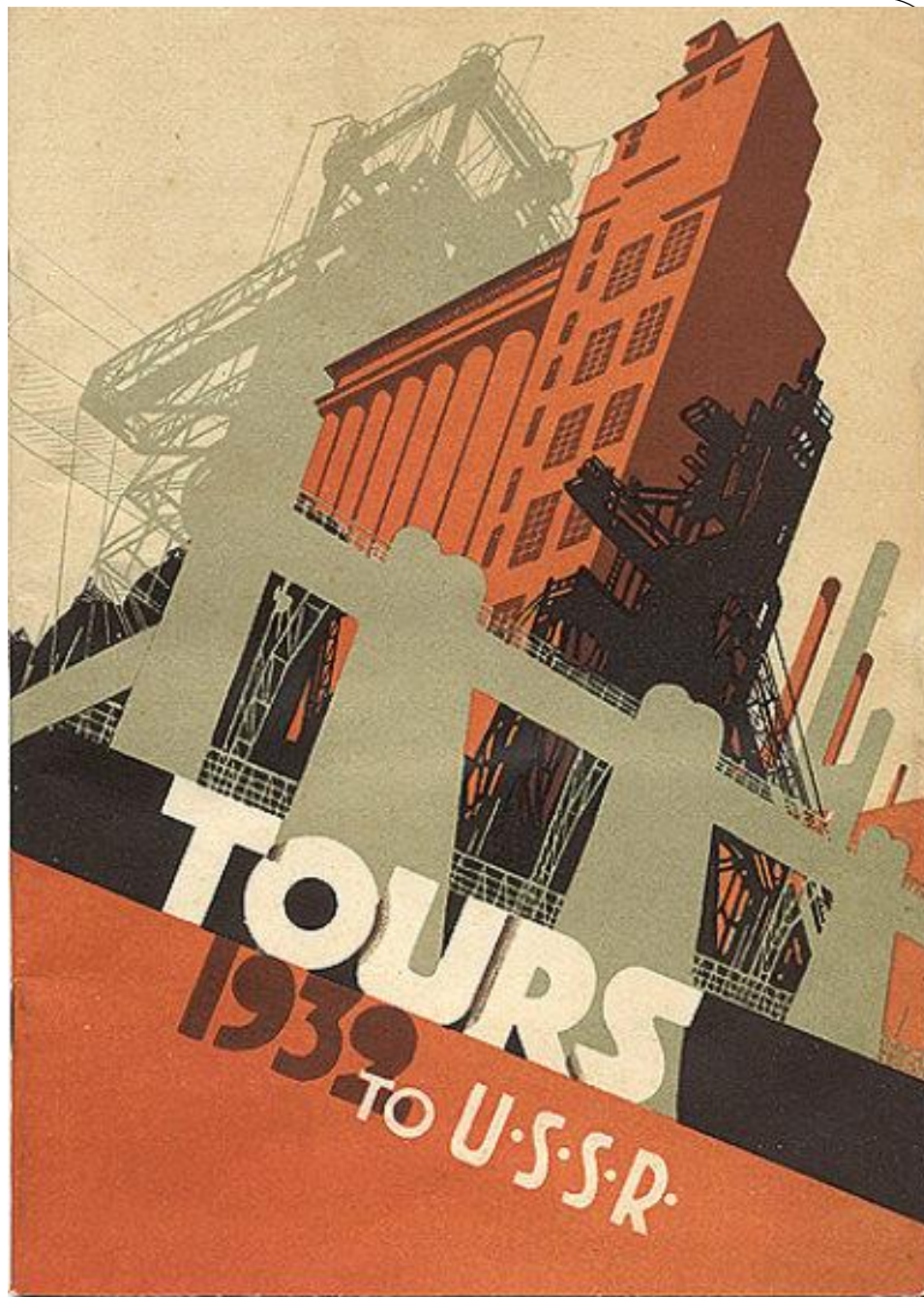
- ❖ Як і в кожній ділянці мистецтва, 1930-ті роки примусили графіків пристосуватися (conform) до приписів радянського «соцреалізму».

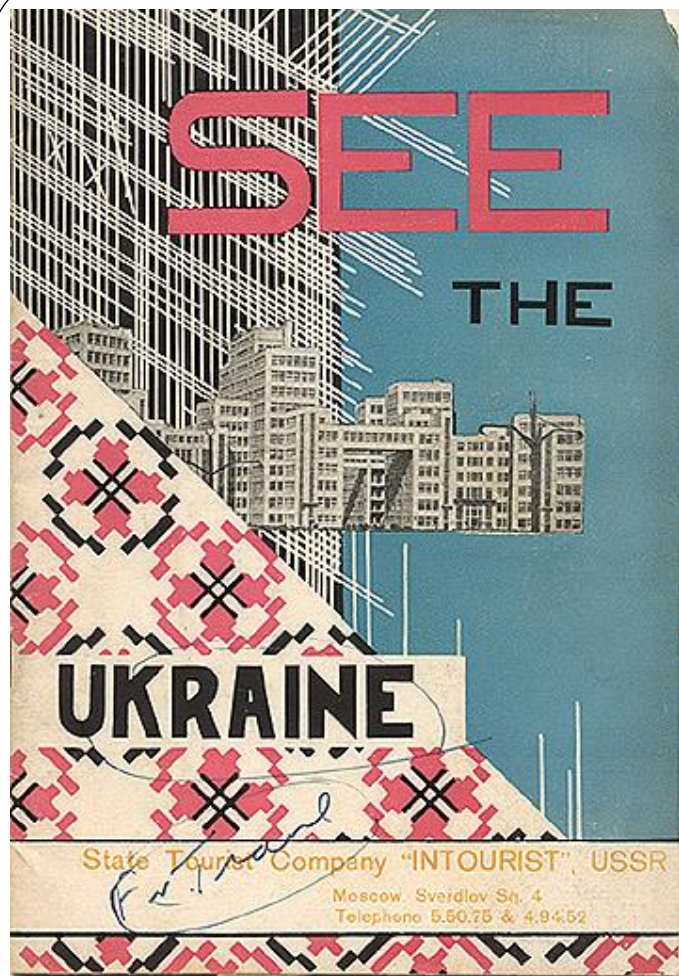

- Василь Іллич Касіян,,
1927.

❖ За наказами КомПартії, індивідуальний стиль замінено за приписаний стиль, який обмежував теми, форму та творчість.

➤ Афіші подорожей в Україну, 1939.

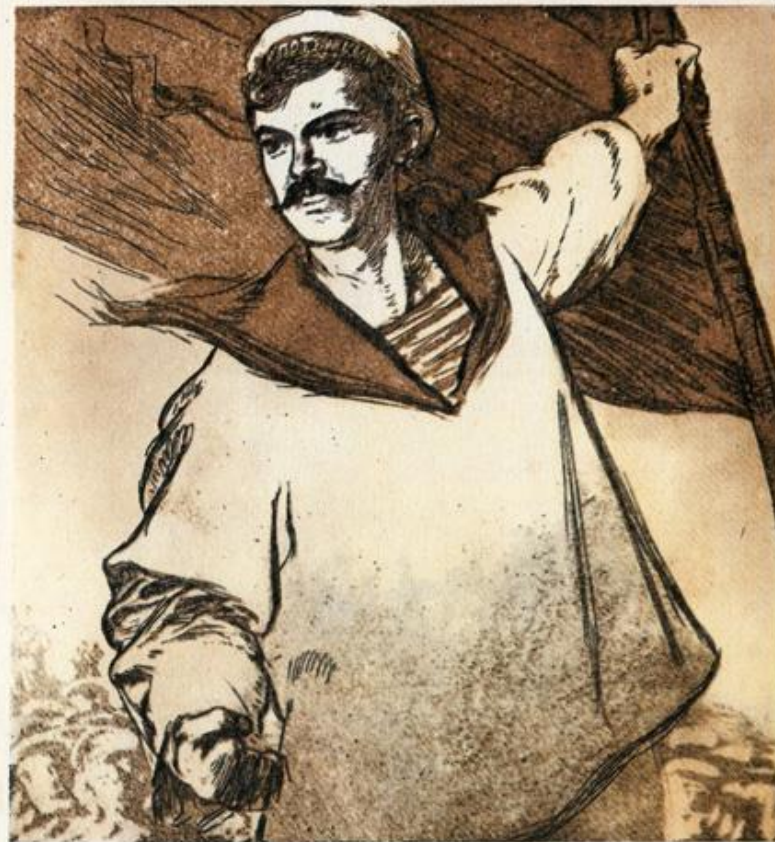
➤ Афіші інтуриста, 1932.

НАРОДНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ

МОЛОДОГВАРДІЙЦІ

НАРОДНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ

ГРИГОРІЙ ВАКУЛЕНЧУК

- Олександр Данченко, із збірки «Народні герої України», 1965.

- ❖ Теми включали: побудова комунізму, індустралізація, громадянська війна, провідники КомПартії, героїчні працівники і колгоспники, яктакож і видатні соціалістичні поети, як наприклад Шевченко і Франко.
- ❖ Особливо популярними були графічні портрети провідників народних повстань.
- ❖ Між найвизначнішими:
 - Василь Касіян,
 - Михайло Дерегус,
 - Олександр Данченко,
 - Гаврило Пустовіт.

*Василь Касіян
на тему «...» 1962/1964.*

- Василь Касіян,
Шевченко, 1962/1964.

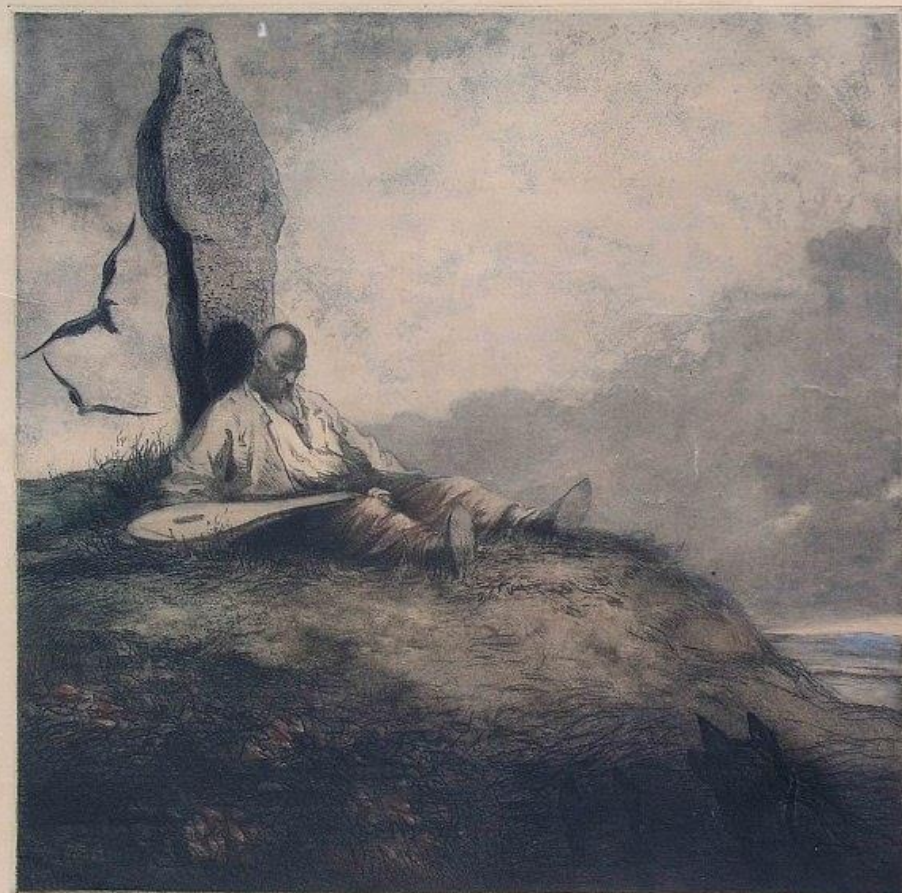

*Василь Касіян
на тему «...» 1962/1964.*

➤ Михайло Дерегус, «В окопах», 1973.

Михайло Дерегус,
«Козак на могилі»,
1947.

Михайло Дерегус, «Козак на могилі», 1947. 22.10.47.

НАРОДНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ

ІВАН БОГУН

НАРОДНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ

ІВАН СІРКО

НАРОДНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ

ОЛЕКСА ДОББУШ

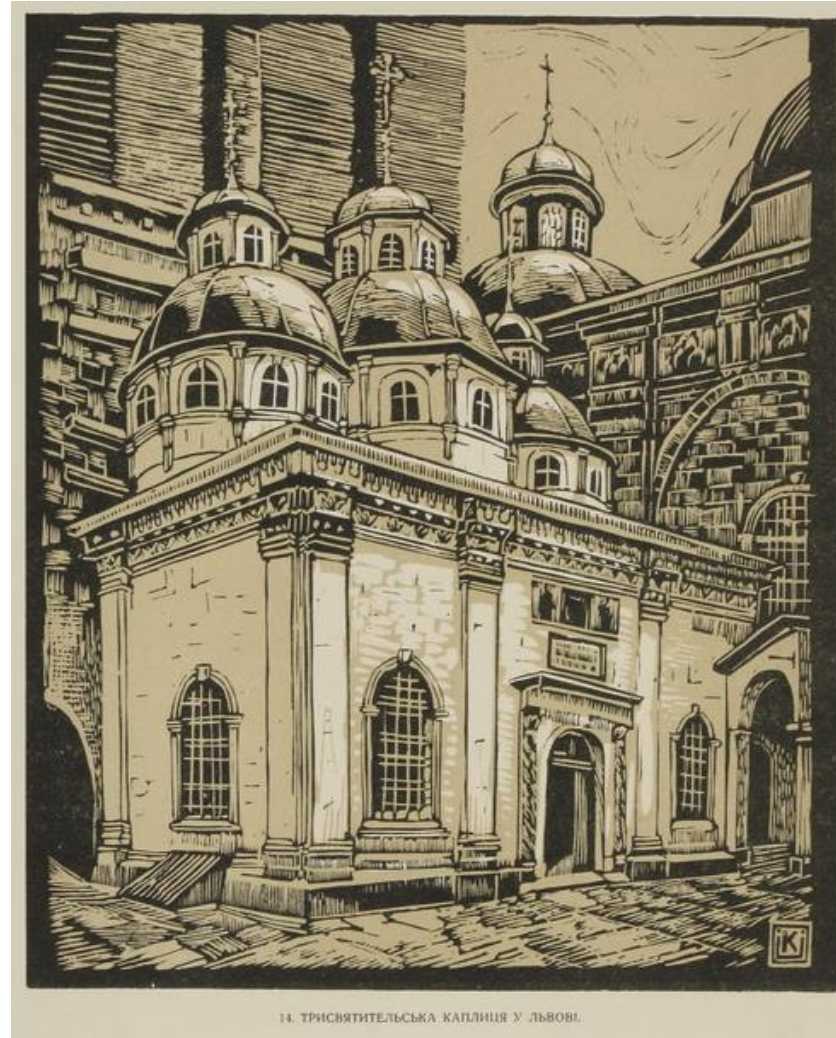
- Олександр Данченко, із збірки «Народні герої України», 1965.

РАДЯНЬСЬКА УКРАЇНА

60-ТІ ДО 80-ТІ РР.

- ❖ З приходом відлиги доби Хрущова, графіки почали сміливіше творити на теми української історії, культури та побуту народу.

➤ Олена Кульчицька, із збірки «Пам'ятки архітектури старого міста», 1956.

14. ТРИСВЯТИТЕЛЬСЬКА КАПЛИЦЯ У ЛЬВОВІ.

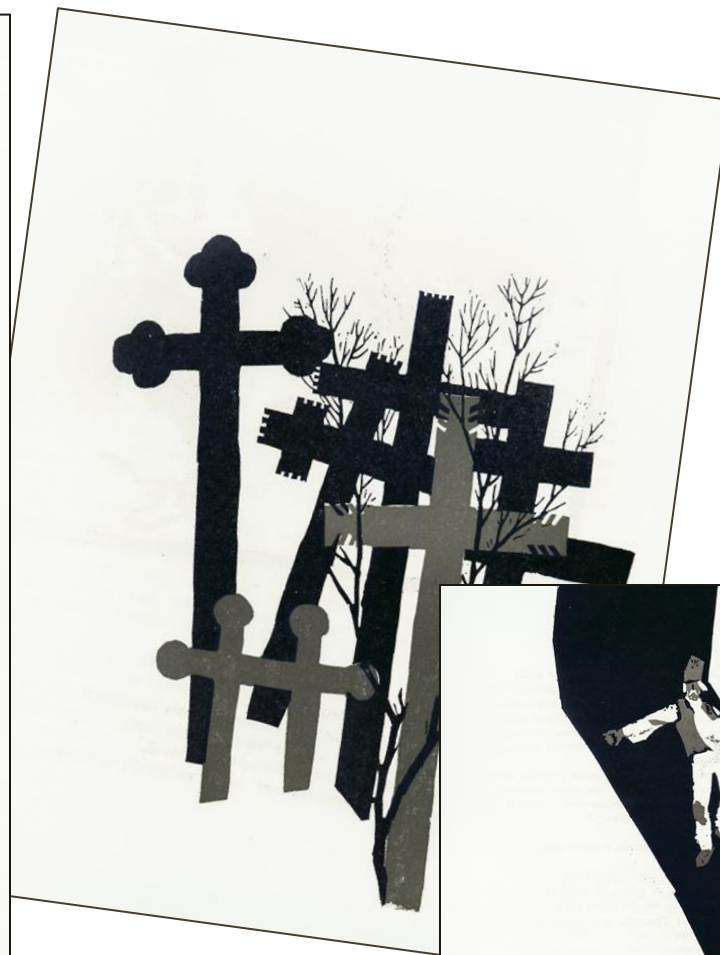

- Соффія Караффа-Корбут, ілюстрації до п'єси Лесі Українки «Лісова пісня», 1980-ті.

❖ Радянські графіки, як наприклад Олена Кульчицька, Стефанія Гебус-Баранецька, Соффія Караффа-Корбут, Іван Крислач, Зеновій Кецала, відіграли велику роль у відновленні модерної графіки України.

➤ Зеновій Кецало, «Музики», 1966.

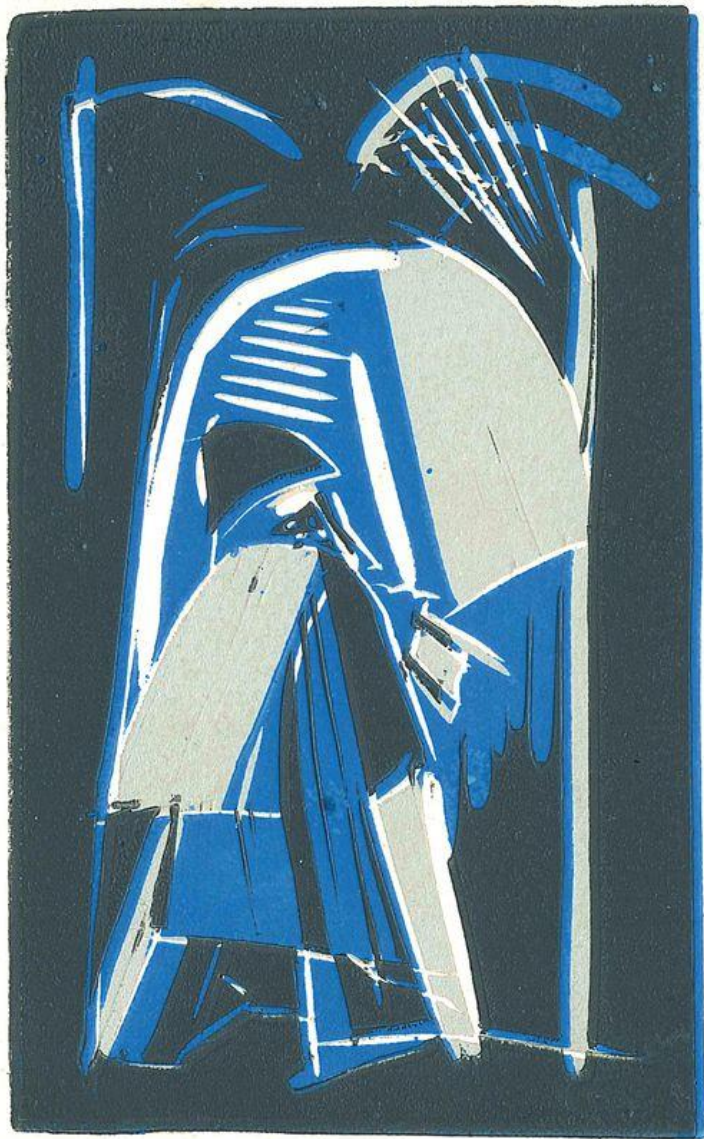

➤ Ілюстрації Сергія Адамовича До повісті О.Кобилянської “Земля”, 1971.

❖ 60-ті роки теж посилювався розвиток графіки молодими мистцями, які знайшли свої творчі голоси в добі шістдесятників.

➤ Георгій Якутович,
«Аркан», 1960.

І. Остафійчук, 1986

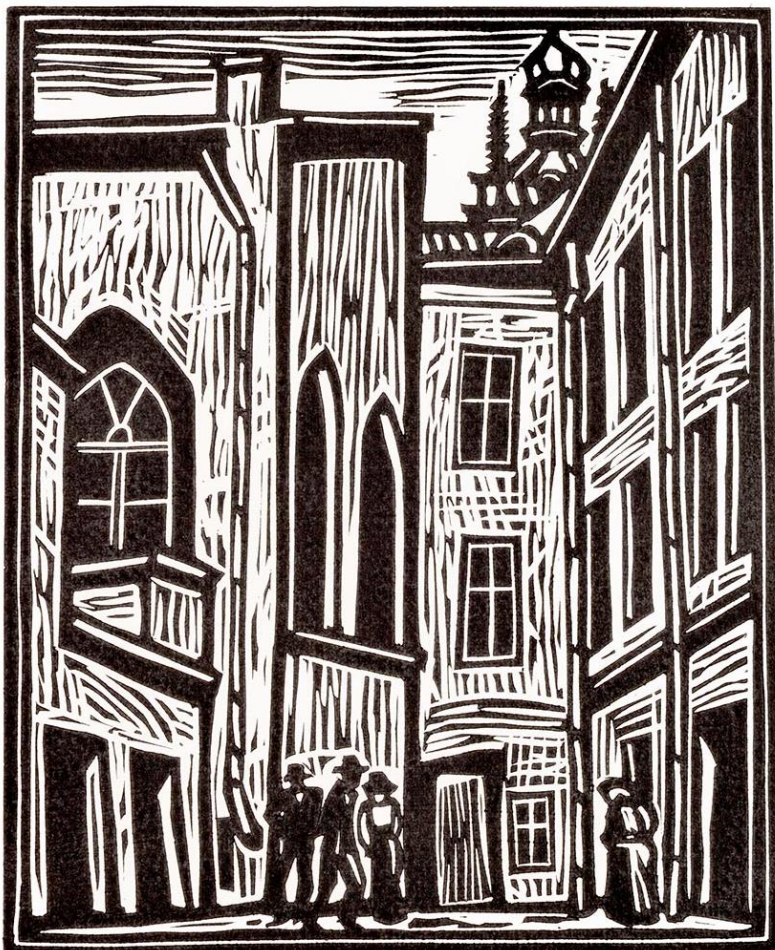
➤ Іван Остафійчук”, 1986.

❖ Між
найсильнішими
голосами нової
української графіки
стали:

- Богдан Сорока
- Георгій Якутович,
- Іван Остафійчук,
- Василь
Перевальський,
- Ала Горська,
- Сергій Якутович,
- та багато інших.

➤ Ала Горська, «Мати
Україна», 1960-ті.

«Завулок у Львові»

15 Сорока

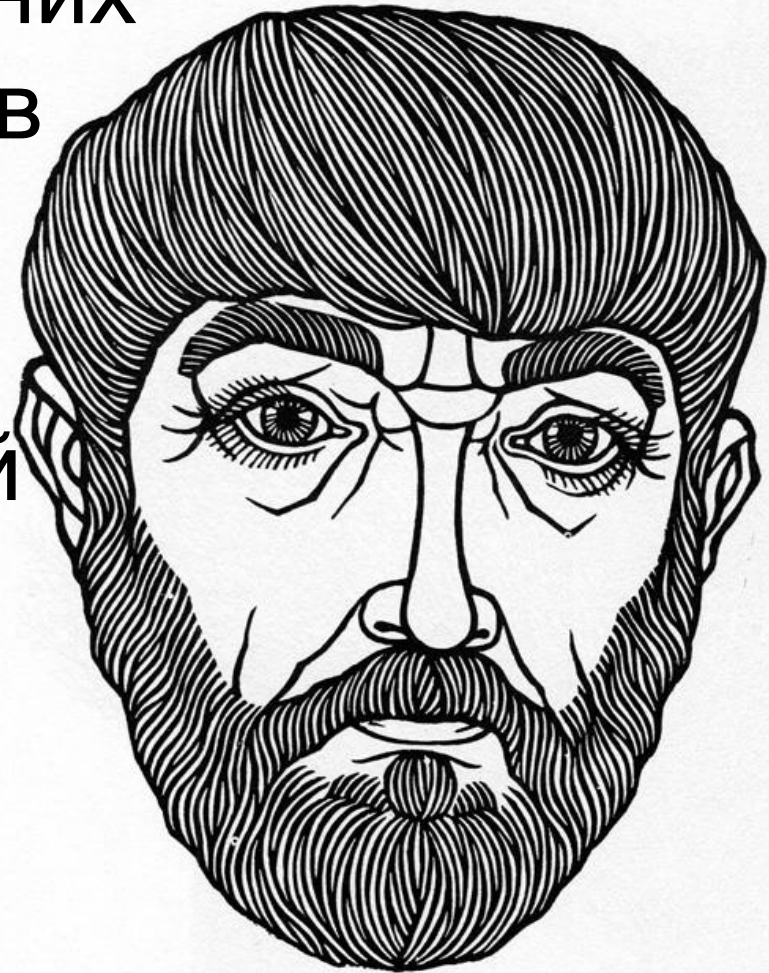
- Богдан Сорока,
«Завулок у Львові»,
1988.

- Богдан Сорока,
«Колядники», 1991.

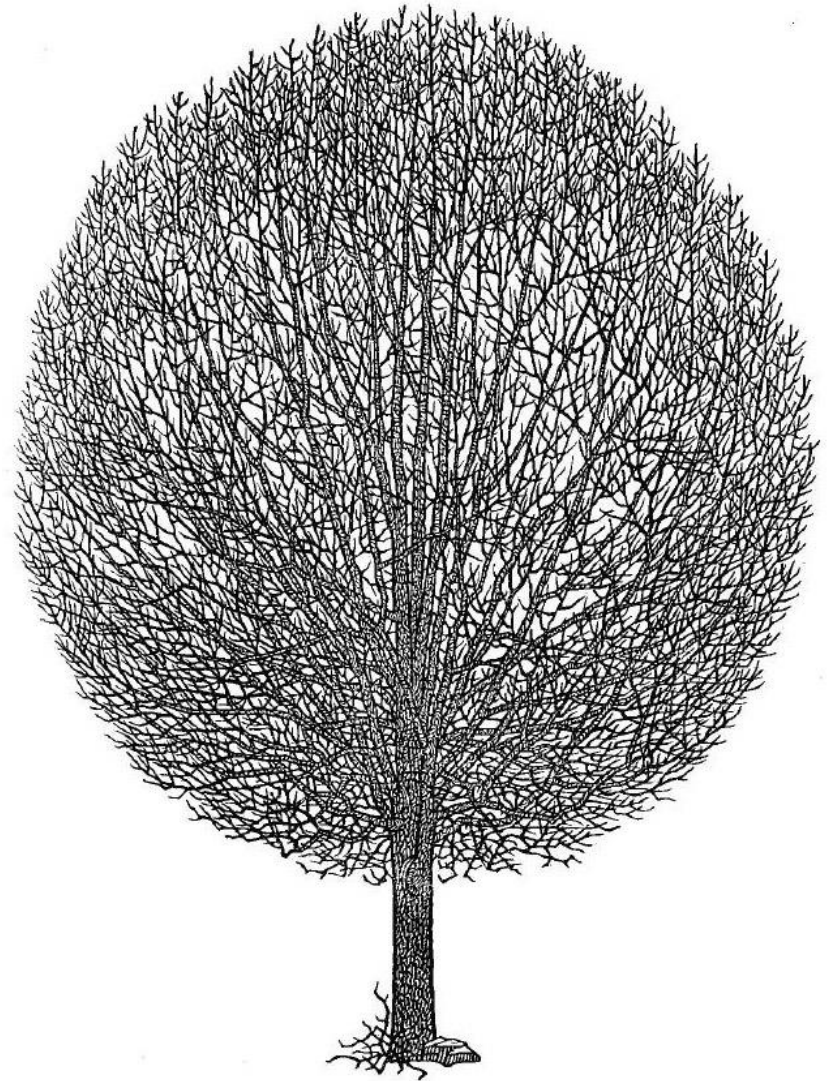
СВІТОВОЇ СЛАВИ ГРАФІК – ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ

- ❖ Один із найбільш знаних українських графіків був Яків Гніздовський.
- ❖ Виїхав з України з в 1945 р., він став знаний як найкращий Американський графік, майстер деревориту.

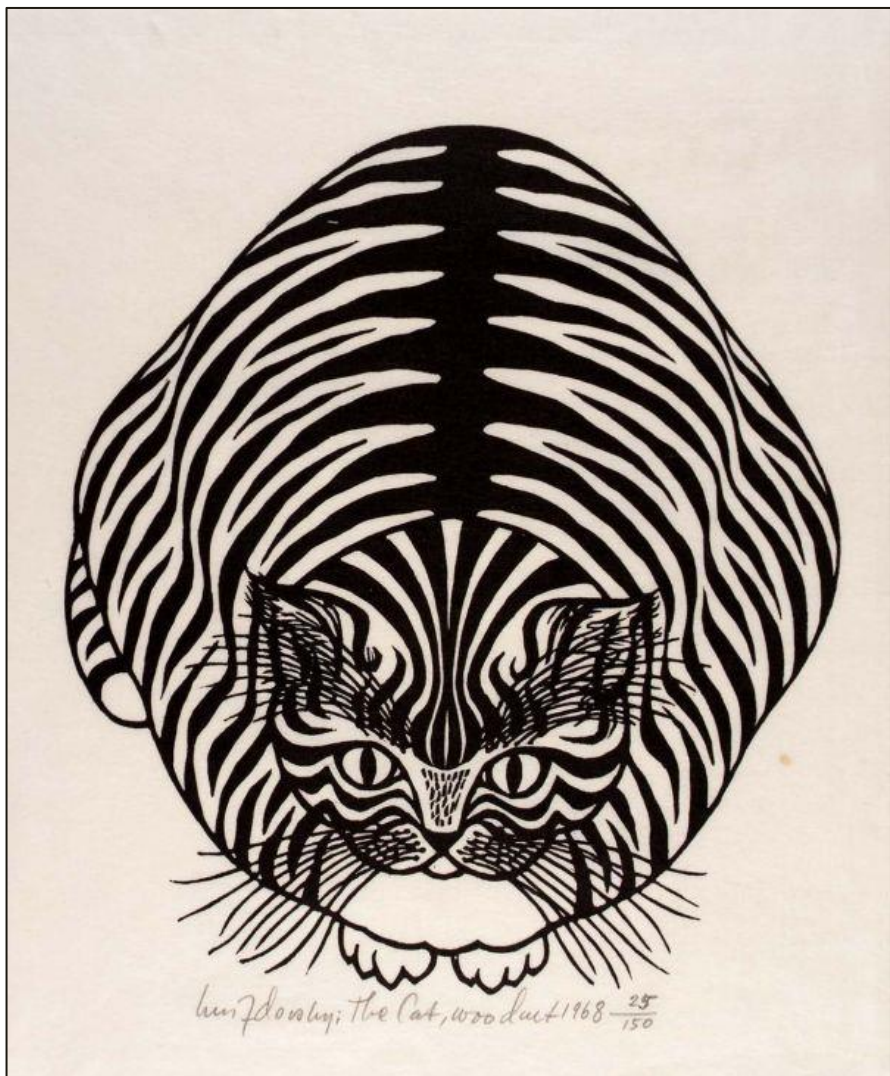
❖ Його дереворити переважно зображують приподу – рослини, птахи, тварини, городину і овочі.

❖ Дереворити сповнені симетрією яку автор бачив усюди.

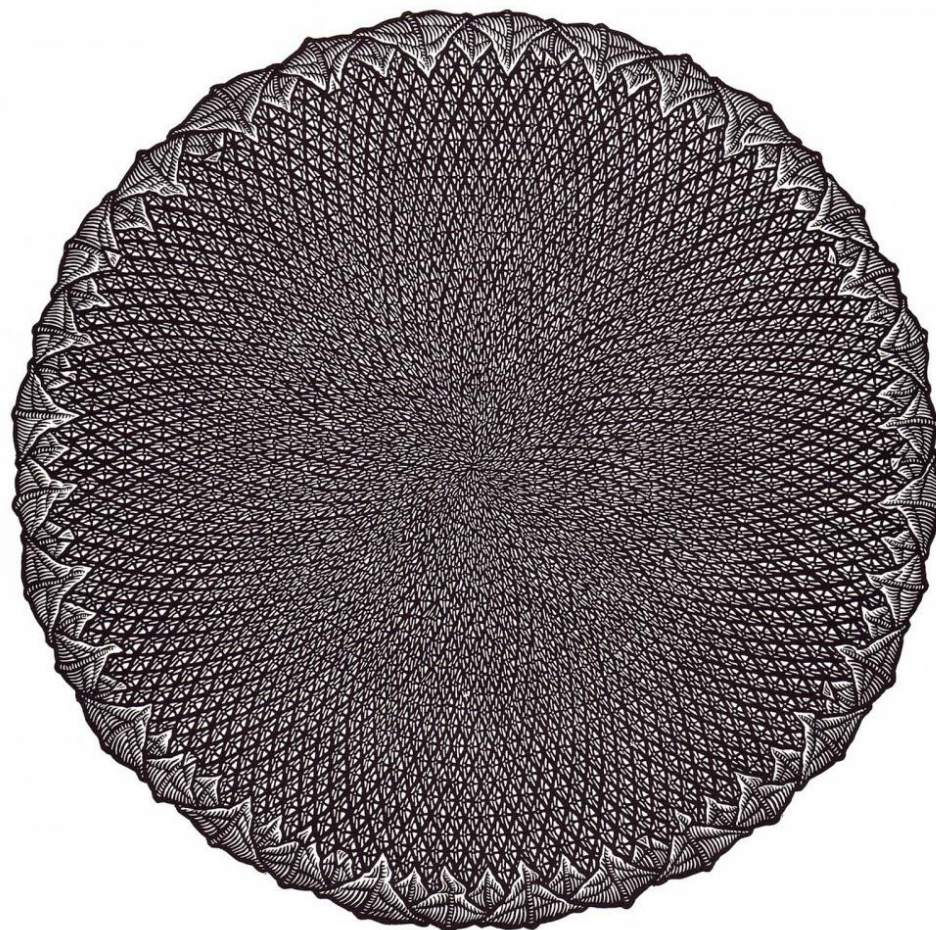
Безлисте дерево, дереворіз, 1965

➤ Яків Гніздовський, «Безлисте дерево», 1965.

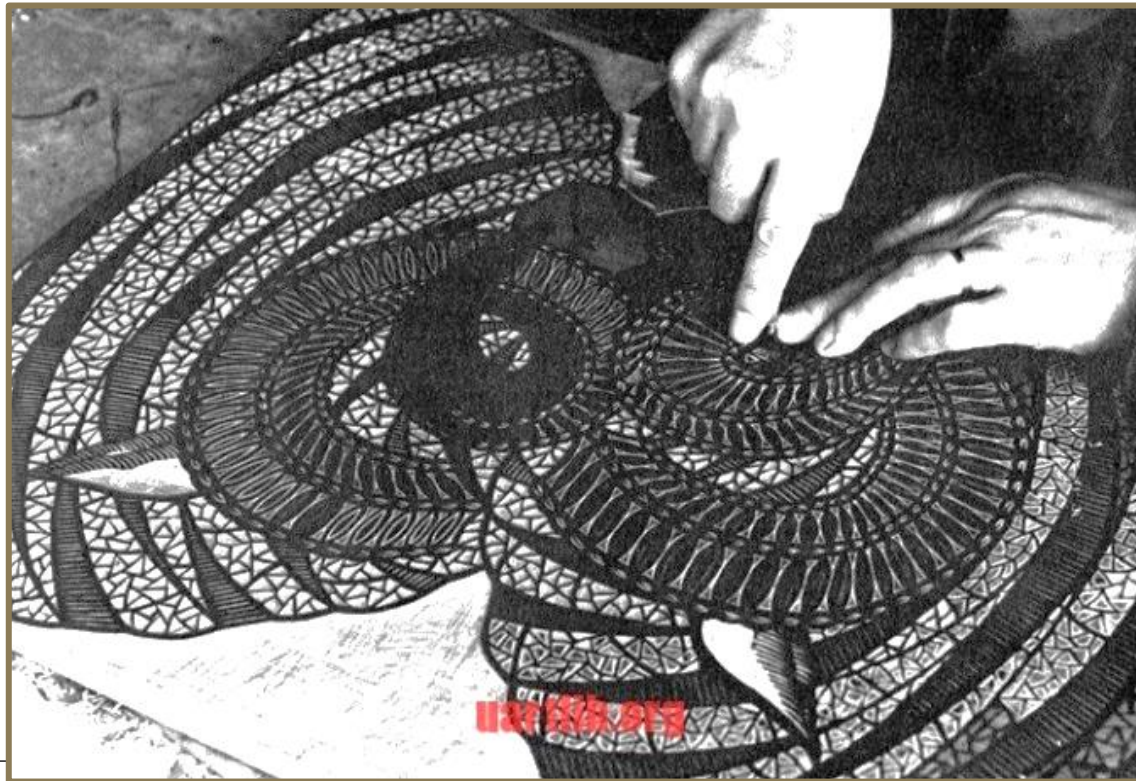

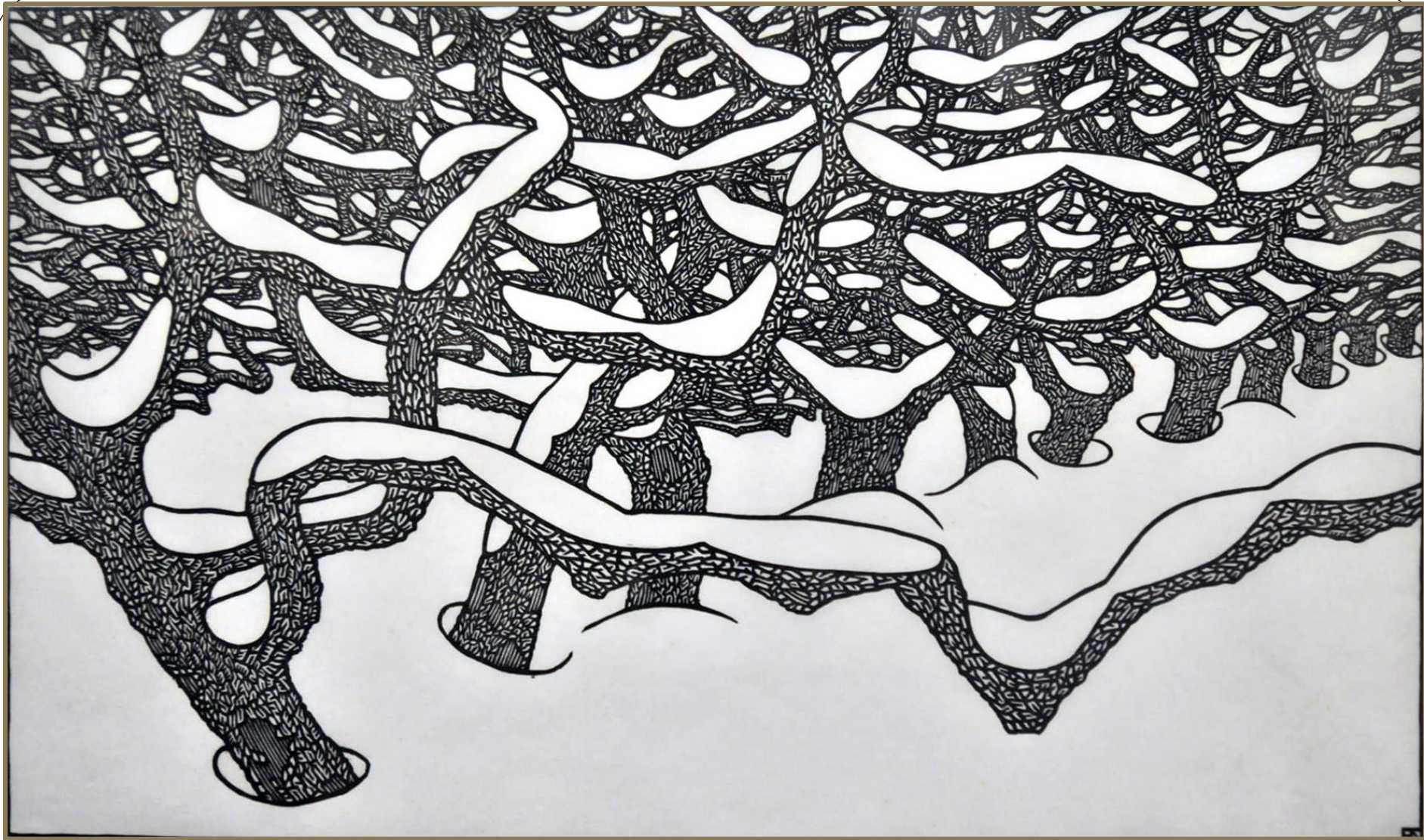
➤ «*Kim*», 1968.

➤ «*Соняшник*», 1965.

- ❖ Гніздовського вставки знаходилися та знаходяться у найбільших музеях та школах мистецтва.
- ❖ В 2017 р. Нью Йорк Таймз написав рецензію виставки на цілу сторінку.

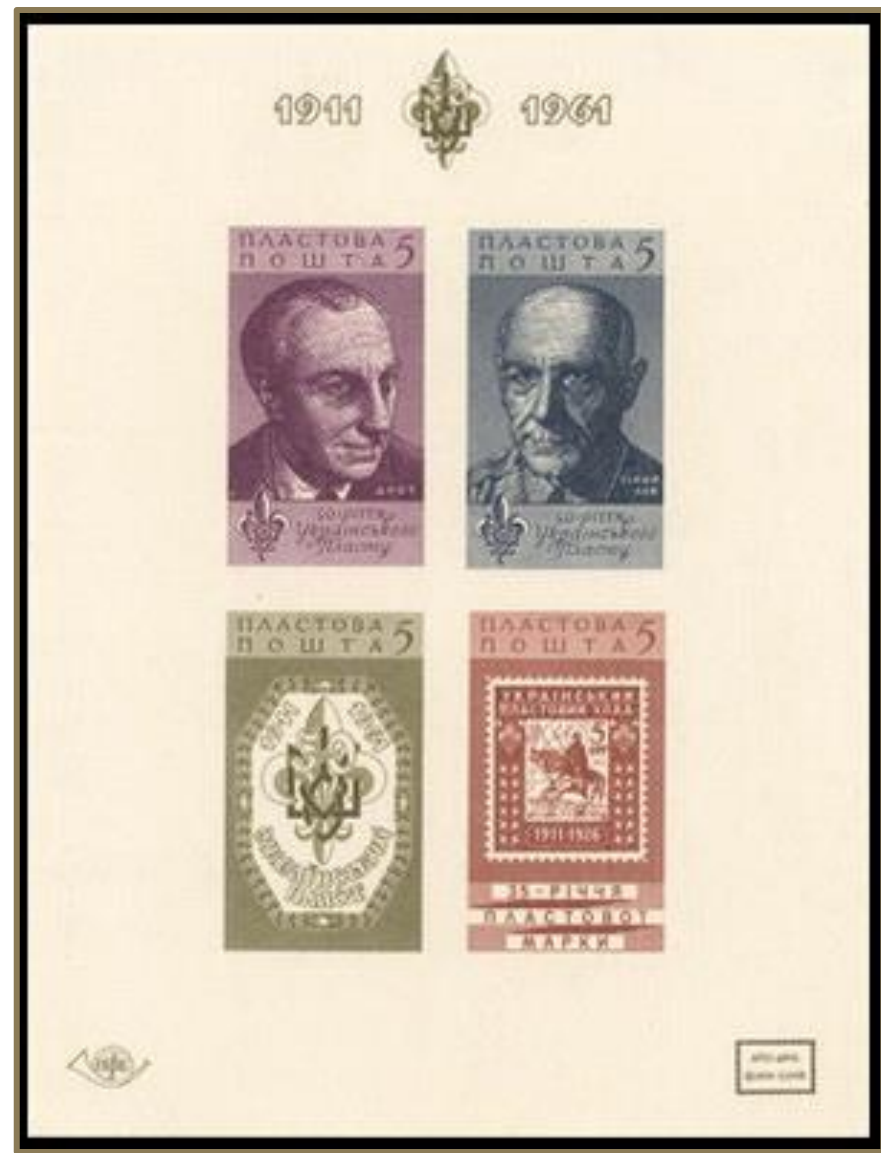

- *«Зимовий пейзаж»*, 1961. Цей дереворит висів у Білому Домі президента Кенеді.

➤ «*Publicity*», 1971.

❖ Гніздовського теж ілюстрував книжки, видавав вяточні карточки, підготував Пластові поштові марки, та часто творив екс лібри для українців та американців.

➤ Пластові поштові марки, 1961.

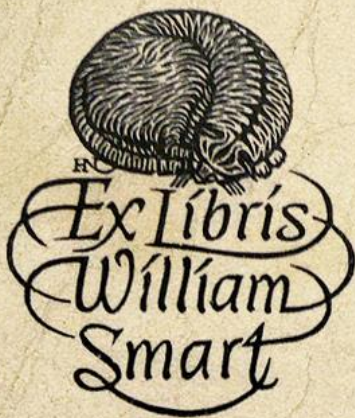
Христос
Воскрес

Трусово
Воскрес
Воскрес
Воскрес

Y. Gnidovskiy

Y. Gnidovskiy-1982

*Wang Jitao
Y. Gnidovskiy*

Я. Гніздовський
Екслібриси
1960-70 рр.

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ